

ZOZOLALA

GRATIS TWEEMAANDELIJKS ONAFHANKELIJK STRIPINFORMATIEBLAD
OKTOBER / NOVEMBER 2008

162

*Berthet, Jacques Martin,
André Geerts*

De P.I. van Hollywood

Van eigenzinnig werk tot XIII: de mooie vrouwen van Berthet

Het werk van de Franse striptekenaar Philippe Berthet is meteen herkenbaar: lange vrouwen in sexy jurken met hoge split, mannen met gleufhonden en grote Amerikaanse auto's. Met zijn helder-realistische stijl maakte Berthet (1956) begin jaren '80 deel uit van een nieuwe, progressieve generatie aanstormend talent. Bij het grote publiek maakte hij meer dan tien jaar na zijn debuut furore met de avonturenreeks *Pin Up*. Maar zijn oeuvre omvat meer dan schaars geklede schoonheden. Vanuit zijn lichte atelier in de Brusselse deelgemeente Vorst blikt de auteur terug en vooruit.

door Roel Daenen

Bijna al uw albums spelen zich af in de Verenigde Staten, in de eerste helft van de vorige eeuw. Wat heeft u precies met dat land en die periode?

„Eigenlijk niks. (lacht) Het is puur toeval dat dat zo gebeurd is. Het sluit in elk

geval wel goed aan bij de voorliefdes die ik had als adolescent. Ik was echt verslingerd aan de Amerikaanse *film noir* van de jaren '30 tot en met '50. En die spannende misdaadfilms hebben mijn verbeelding constant gevoed. Nu je 't zegt: het is inderdaad zo dat ik – toeval of niet – steeds weer uitkom bij scenaristen die dezelfde voorkeur voor die periode hebben. Mensen met wie ik dezelfde fascinatie kan delen. Het gaat me dus niet zozeer om de Verenigde Staten, maar wel om een verbeelde versie van dat land. *De P.I. Van Hollywood* – een van de eerste strips die ik maakte – speelde zich tegen dat decor af. Maar het was scenarist François Rivière die me dat toen had voorgesteld. Zo ging de bal aan het rollen.”

Waarom maakt u niet zelf uw scenario's?

„Toen ik bezig was met mijn striptekenaaropleiding aan Saint-Luc te Brussel, realiseerde ik me al heel vroeg dat ik niet zo'n goeie scenarioschrijver ben. In het begin deed ik dus vooral beroep op kameraden als Andréas, Philippe Foerster en Antonio Cossu, met wie ik ondermeer *Dreigende*

jaargetijden, *Het oog van de jager* en *De ideeëndealer* heb gemaakt. Vanaf het moment dat ik voor het weekblad *Robbedoes* begon te werken, kreeg ik regelmatig een scenariovoorstel. Tegenwoordig heb ik het nog gemakkelijker, dankzij de bekendheid die ik intussen geniet. Ik hoef maar zelden iemand op te bellen om om een verhaal te vragen. Ik verkeer nu in de comfortabele positie dat ik kan kiezen wat ik verstrip. Momenteel ben ik aan de slag met een jonge scenarist, Fred Duval. Hij is vooral bekend door zijn reeks *Travis*, uitgegeven in Frankrijk bij Delcourt. Dat kwam eigenlijk omdat ik graag eens iemand anders wou, met een heel eigen toon, een andere manier van vertellen zeg maar.”

De juiste sfeerschepping blijkt in uw albums altijd heel belangrijk.

„Ja, dat klopt eigenlijk wel. Ik heb graag dat er een bepaalde sfeer of spanning is terug te vinden, een toon die de lezer kan voelen. Maar soms word ik als tekenaar ook verrast, doordat verhalen waar ik maar matig in geloofde op papier plotseling toch tot hun recht komen. Dat is dan *mijn* verdienste. (lacht) Je weet het nooit echt van tevoren. Het is persoonlijk, een gevoel, maar uiteindelijk is het heel eenvoudig: het werkt of het werkt niet... Een goede scenarist is voor mij iemand die kan vertellen in beelden. Wanneer ik een scenario doorlees, dan trekt het verhaal aan mij voorbij als een film. Ik kijk als het ware door de lens van de camera. Hoe meer detail ik zie, hoe meer ik me tot het scenario aangetrokken voel. Als tekenaar kun je natuurlijk ingrijpen als er iets mis gaat, maar niet onbeperkt. Het blijft immers een gemeenschappelijk werk.”

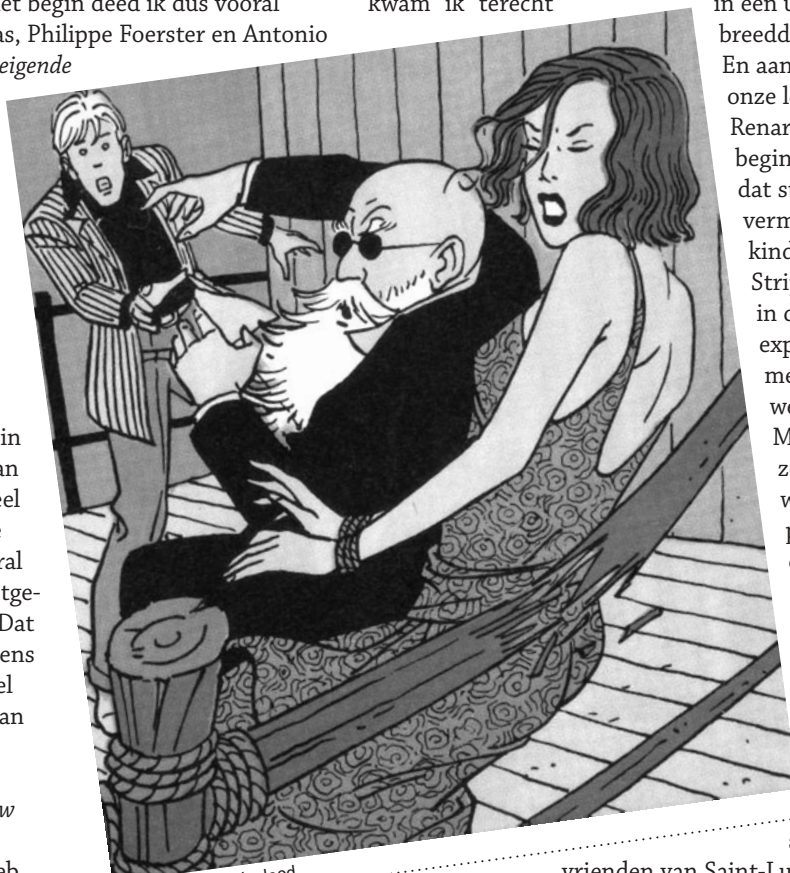
Wilde u van jongs af al aan striptekenaar worden?

„Welnee, dat heeft eigenlijk lang geduurd. Toen ik afstudeerde aan het *Lycée français* van Brussel had ik geen flauw benul wat ik wilde doen. Mijn ouders wilden me laten doorstuderen, maar wát? Ik zat met de handen in het haar. Mijn passie was tekenen. Ik had al geruime tijd in het avondonderwijs tekenen gestudeerd. Destijds was de stripafdeling van Saint-Luc net opgericht, een jaar of twee voor ik er terecht kwam, denk ik. Ik dacht toen dat ik daar de tekenkunst het meest kon oefenen, dus werd het striptekenen. Ik had echt geen flauw benul of ik de vaardigheden had om striptekenaar te worden en of ik ooit een strip zou maken. Het was de grote verdienste van de leraren dat ik zicht kreeg op de verscheidenheid van het beeldverhaal. Daarvoor was mijn horizon beperkt tot de grote klassiekers zoals *Kuifje* en *Robbedoes*. Aan het Saint-Luc ontdekte ik de Amerikaanse *comics*, strips uit Spanje, strips uit alle windstreken. En toen wist ik het ineens: dit is wat ik wil doen! Sindsdien heeft die passie mij nooit meer losgelaten.”

En u werd al gauw vanaf het begin van de jaren '80 een van de boegbeelden van de nieuwe generatie stripmakers.

„Ach, ik heb veel geluk gehad. Via de *Robbedoes*-redactie kwam ik terecht

in een uiterst creatieve en breeddenkende omgeving. En aan het Saint-Luc had onze leermeester Claude Renard ons vanaf het begin voorgehouden dat strips veel meer vermochten dan louter kinderen vermaken. Strips waren voor hem in de eerste plaats een expressiemiddel, een medium om over de wereld na te denken. Mijn eerste strips, zoals *Koffiekleurtje*, waren dan ook heel persoonlijk, met een eigenzinnige bladspiegelopdeling en een wat ongewone tekenstijl. Dat sloeg aan en ik voelde er me prima bij, dus ik zat op de goede weg. Na mijn opleiding heb ik samen met een paar

De schaduw van de dood

vrienden van Saint-Luc een atelier opge-

richt. Dat heeft ongeveer een jaar geduurd, maar we hebben elkaar nooit echt uit het oog verloren. Al was het maar omdat de meeste hier in Brussel wonen. Andréas is weliswaar verhuisd naar Bretagne, maar Cossu woont in nog in de buurt: Bergen, net als Foerster.”

In de jaren '90 bent u echter een andere weg ingeslagen door met commerciële strips als *Pin Up* en *Poison Ivy* uit te pakken. Waarom?

„Ik ben toen begonnen met een aantal reeksen. Al het werk dat ik daarvoor had gemaakt, waren voornamelijk *one shots*. Op een bepaald moment kreeg ik echter de kans om binnen de collectie *Vrije Vlucht* van Dupuis twee albums te mogen maken. Dat waren *Halona* en *De weg naar Selma*. Werken die erg volwassen van toon waren, veel meer dan al hetgeen ik daarvoor had gemaakt. Daarna wilde ik weer een reeks maken. Ik moet bekennen dat ik wel wat angstig was toen ik eraan begon. Ik zag mezelf al verzanden met telkens dezelfde personages, min of meer dezelfde verhalen, enzovoort. Ik had behoefte aan een frisse, creatieve wind. Op dat moment heb ik contact opgenomen met Yann. Samen hebben we toen *Pin Up* gemaakt. De heldin situeerden we in een afgebakende maar weliswaar open context. Het verhaal speelt zich af in de Verenigde Staten vanaf de jaren '40. Doordat de serie zich niet afspeelt in steeds dezelfde tijdsperiode, meende ik echter voldoende achter de hand te kunnen houden.”

Pin Up is met negen delen een erg succesvolle reeks. Hoe verloopt uw samenwerking met Yann eigenlijk?

„Wel, zeer goed. Yann heeft de reeks *Pin Up* eigenlijk voor mij op maat gemaakt, want hij wist dat ik graag mooie vrouwen teken. Over het algemeen presenteert hij mij de rode draad van een verhaal. Daarna delen we het verhaal op in grotere sequenties en denken we na over de indeling van de

bladspiegel. Yann 'plakt' werkelijk de personages naargelang het verhaal vordert. Daarbij voegt hij soms kleinere rollen toe, zoals de historische figuren die in de reeks opduiken."

Vanwaar de referentie aan het beroemde fotomodel Betty Page?
„Aanvankelijk modelleerde ik mijn personage naar de heldinnen van Milton Caniff (een Amerikaanse stripauteur, vooral bekend van *Terry and the Pirates* en *Steve Canyon*, red.). Zijn sterke vrouwen waren voor mij richtinggevend. En toen is heel gauw Betty Page ten tonele verschenen. Die keuze vloede voort uit een aantal keuzes die ik toen maakte, zoals de haarsnit van de heldin. In het begin was dat niet echt voorzien, maar gaandeweg heeft Yann het personage zo ontwikkeld. In het begin is Dottie, het hoofdpersonage, eigenlijk een heel gewone vrouw. Maar ze wordt opgemerkt door een tekenaar, die haar modelleert en verder ontwikkelt naar de toen heersende rolmodellen. Dottie wordt dan in zekere zin het slachtoffer van haar imago... en de mannelijke lust. Dat maakt het ook een interessant gegeven om met dit personage te werken. Hoe speelt ze namelijk met haar imago om te verkrijgen wat ze precies wil?"

Komen er nog meer delen van Pin Up?

„Er komt zeker een nieuw deel. Het volgende deel wordt een sf-verhaal. Niet de *sciencefiction* zoals we die vandaag de dag kennen, maar die uit de jaren '50 en '60, die laat zien hoe de Amerikanen de toekomst destijds zagen. De verhaallijn is stil aan aanbeldend aan het einde van de jaren '60. Dat was echt het einde van het tijdperk van de traditionele pin-up. Als we hierna nog verder gaan met Dottie en haar avonturen, wordt het daarom zeer waarschijnlijk in de vorm van *flashbacks*.

Maar het album zal nog even op zich laten wachten. Ik ben op dit moment namelijk bezig aan een album voor een spin-off serie van de bekende reeks *XIII*. Het is de bedoeling om per album iets dieper in te gaan op één van de nevenpersonages uit de reeks. Zo richt het eerste deel – dat dit najaar verschijnt en gemaakt wordt door

Berthets versie van Betty Page in Pin-up

Ralph Meyer en Xavier Dorison – zich op de figuur van de Mangoest. Het tweede deel – dat pas volgend jaar op de markt komt – wordt getekend door mij en geschreven door Éric Corbeyran. Wij hebben het over de moordenaar Irina. Het is erg leuk om te doen en ik ben benieuwd hoe de mensen zullen reageren."

U werkt regelmatig samen met uw vrouw Dominique David, die zelf strips maakt als Jimmy Boy en Lipstick. Destijds schreef zij voor u het scenario van De dame, de zwaan en de schaduw. Wat doet ze nu nog voor u, behalve haar sporadische inkleuringen?

„Dominique is inderdaad mijn echtgenote. Maar ze heeft ook haar eigen projecten. We wonen al meer dan twintig jaar samen,

werken al geruime tijd samen in hetzelfde atelier. Ik voel een grote energie wanneer we samen aan de slag zijn. En wat heel aangenaam is, is dat ik een klankbord heb. Indien ik ergens over twijfel, over pakweg een perspectief of zo, dan kan ik meteen bij haar terecht. Een frisse blik, dat helpt. We denken trouwens ook al jaren over een gemeenschappelijk project. Anders dan ikzelf, schrijft Dominique heel graag verhalen. Maar ze heeft dan weer net iets meer problemen met het tekenwerk. Dat maakt ons tot een perfecte tandem. (lacht) Maar onze agenda's werken ons echt tegen. Wanneer ze klaar is met een album, ben ik nog aan iets bezig en vice versa. En zo is het ons vooralsnog niet gelukt om echt iets samen te doen. Mensen zeggen vaak dat onze stijlen op elkaar lijken, maar zo zien we dat zelf niet. We zijn allicht beïnvloed door dezelfde Amerikaanse auteurs. En ook zij heeft een heldere stijl die refereert aan de klare lijn en die niet helemaal realistisch is. Dus toegegeven: er zijn gelijkenissen, maar uiteindelijk gaan we toch allebei onze eigen weg."

Schets voor Halona

Waarom bent u gestopt met de reeks Yoni?

„Ik wou met *Yoni* echt eens iets nieuws maken, maar spijtig genoeg sloeg de reeks niet aan. *Yoni* was opgezet als een avonturenreeks in de zeer nabije toekomst. Er zijn mensen die vonden dat de *sciencefiction*-elementen niet fantastisch genoeg waren, maar het was geen echte sf. Ik zag het meer als een extrapolatie van het heden. We vielen dus tussen twee stoelen in. Yann en ik hadden nog wel ideeën om verder gaan, maar je maakt zo'n strip natuurlijk niet voor niets. Het moet wel gelezen worden."

U bent net de vijftig gepasseerd. In hoeverre bent u nog ambitieus?

„Wel, striptekenaars gaan nu eenmaal niet met pensioen. (lacht) Er zijn er die hun productie verminderen of vertragen, maar het merendeel gaat gewoon door. Maar om te kunnen stoppen, moet je ook wel wat geld opzij hebben staan. We zijn per slot van rekening kleine zelfstandigen. Wat voor mij wel begint te spelen, is een zekere notie van urgentie. Ik heb geen zin meer om tijd te verliezen. Zo'n tien, vijftien jaar geleden greep ik elke kans die ik kreeg en deed ik echt heel erg veel. Als men mij iets voorstelde: hop! en ik was vertrokken. Nu neem ik wat meer tijd om de projecten eerst eens goed te bekijken. Ik heb geen zin om, laten we zeggen *fouten* te maken. Ik wil dingen doen die me bevallen, die iets bijdragen en die in de loop der tijd kunnen evolueren. Zelfs bij kleinere dingen, zoals los grafisch werk en zo. Vroeger kon ik gewoon geen neen zeggen. Nu kan ik dat eindelijk! Mede dankzij mijn bekendheid kan ik me dat permitteren. Het enige wat me zorgen baart, is mijn grafische ontwikkeling. Dat ik op een dag moet vaststellen dat ik niet meer evolueer en keer op keer dezelfde trucs gebruik..." ❌